

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Mestbeleid: 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn en toekomstig mestbeleid

Technische briefing Vaste
Commissie Landbouw Natuur
en Voedselkwaliteit

Het mestbeleid: belangrijk jaar 2021

- Mestdossier gericht op goede waterkwaliteit
- Van belang voor natuur, drinkwater, mens en dier, en recreatie
- Raakvlakken met andere grote dossiers
- Europese verplichting om eind 2021 een nieuw actieprogramma Nitraatrichtlijn in te leveren bij de Europese Commissie
- Derogatie dierlijke mest vervalt eind 2021
- Voortgang in dit traject noodzakelijk om lijn uit te zetten voor onderhandelingen met Europese Commissie, over opzet 7^e actieprogramma en derogatie verlening

Inhoud

1. Mestbeleid = milieubeleid
2. Europese kaders
3. Opgave waterkwaliteit
4. Korte en lange termijn
5. Traject dit jaar

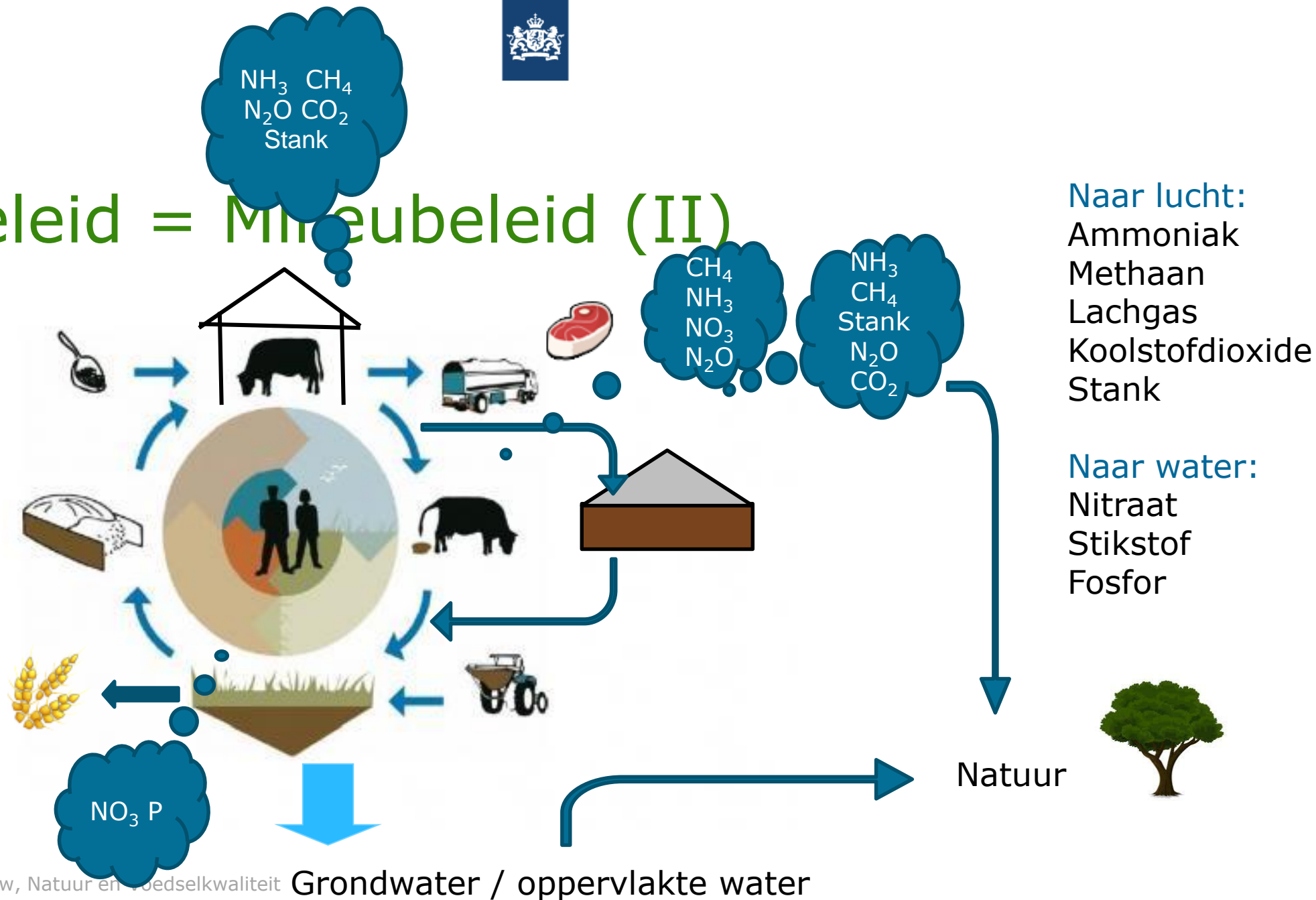

Mestbeleid = Milieubeleid (I)

- Mestproductie vooral op rundvee-, varkens- en kippenbedrijven
- Dierlijke mest wordt ingezet voor voeding gewas, aangevuld met kunstmest
- Teveel mest geeft milieuschade -> daarom ook afvoer naar akkerbouw/tuinbouw en mestverwerking
- Mestbeleid gericht op:
  - ✓ Gebruik binnen milieunormen
  - ✓ Verantwoorde afvoer overschot
  - ✓ Via gebruiksnormen en gebruiksvoorschriften
  - ✓ Productieplafonds
- Veel verschil tussen bedrijven

Mestbeleid = Milieubeleid (II)

Europese kaders mestbeleid (I)

Nitraatrichtlijn

- Doel: waterverontreiniging door nutriënten uit agrarische bronnen verminderen: nitraatbelasting grondwater en eutrofiering oppervlaktewater
- Elke vier jaar nationaal actieprogramma indienen (geen formele goedkeuring)
- Aanwijzen kwetsbare zone
- Goede landbouwpraktijk
- 50 mg/l nitraat
- 170 kg N uit dierlijke mest per hectare

- Verantwoordelijk ministerie: LNV
- Europese Commissie ziet toe op naleving

Europese kaders mestbeleid (II)

Kaderrichtlijn Water

- Doel: 2027 alle maatregelen genomen om de KRW-doelen voor de waterkwaliteit op termijn te halen
- Doelen zijn gericht op zowel biologische als chemische waterkwaliteit als op waterkwantiteit
- Nitraatrichtlijn is dochterrichtlijn van Kaderrichtlijn Water – landbouwopgave via actieprogramma Nitraatrichtlijn

- Verantwoordelijk ministerie: I&W
- Europese Commissie ziet toe op naleving

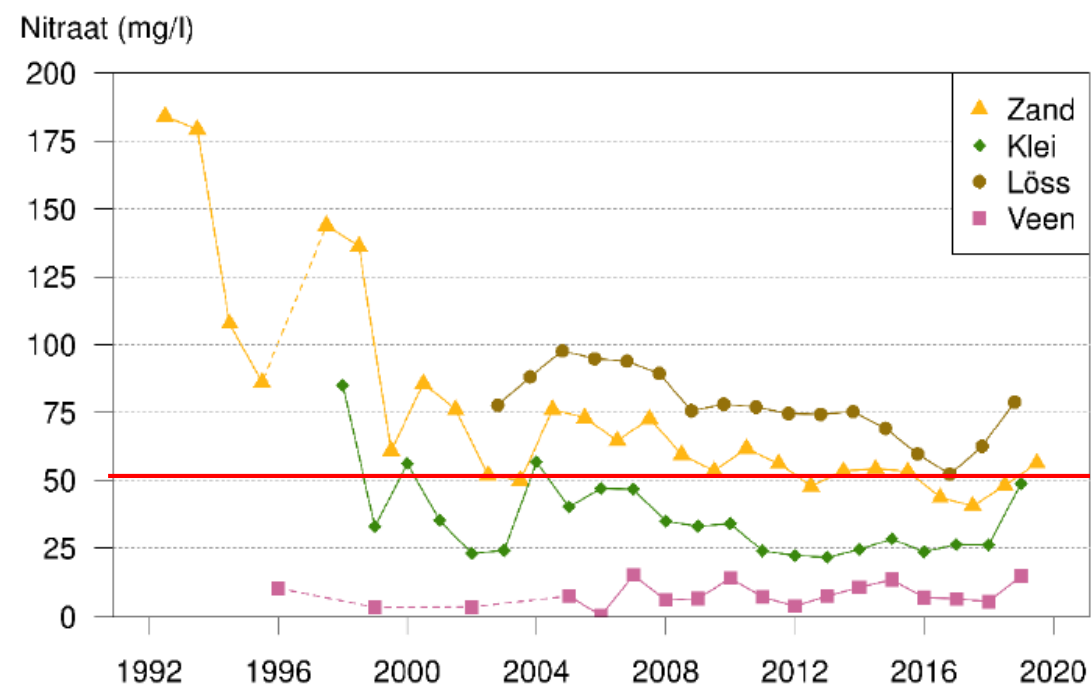

Opgave grondwaterkwaliteit

- Goede waterkwaliteit nodig voor mens, dier en milieu
- Sinds begin jaren 90 mestbeleid
- De nitraatconcentratie in water dat uitspoelt uit de wortelzone is sinds 1992 sterk afgenomen en afgevlakt
- De waterkwaliteitsdoelen worden niet overal gehaald door combi bodem & teelt, maar ook overbenutting.
- Sinds 2018 is de nitraatconcentratie in alle regio's gestegen door droogte

- Laatste stappen lastig – grotere keuzes lijken nodig

Opgave oppervlaktewater

- Stikstof en fosfor uit landbouw in oppervlaktewater nog aanzienlijk probleem: Eutrofiëring
- Totaal opgave grondwater en oppervlaktewater voor nitraat, stikstof en fosfor bijna landsdekkend
- Met name in de zand- en lössregio, door uitspoelingsgevoelige gronden en teelten
- Noodzaak van aanvullende maatregelen

Stikstof

Normoverschrijding

- Geen
- 1 tot 1,5 keer
- 1,5 tot 2 keer
- 2 tot 5 keer
- Meer dan 5 keer
- Geen data

Fosfor

Grenzen waterbeheerders

Bron: Deltares

Bron: Nationale analyse Waterkwaliteit – Onderdeel van de Delta aanpak waterkwaliteit. Eindrapport. Planbureau voor de Leefomgeving, 2020. Van Galen, Osté en van Boekel.

Inzet toekomstig mestbeleid

- Toekomstbeeld voor landbouw (2030)
- Bijdragen aan milieudoelen en biodiversiteit
- Stimuleren kringlooplandbouw
- Vereenvoudiging van het stelsel
- Handhaafbaarheid
- Uitvoerbaarheid (voor overheid en ondernemer)
- Europese kaders zijn randvoorwaardelijk

Toekomstig mestbeleid – drie sporen

1. Grondgebondenheid:

alle geproduceerde mest op eigen grond of op grond van een collega in (regionaal) samenwerkingsverband

- volledig voor melk- en rundvleesveehouderijen
- veehouders in andere sectoren kunnen hiervoor kiezen

2. Afvoer en verwerking van mest:

niet-grondgebonden bedrijven zetten alle mest die zij produceren af

- meer transparantie in meststromen
- professionalisering van de mestverwerkingsketen

3. Gebiedsgerichte aanpak:

een pakket aan gebieds- en teeltgerichte maatregelen

- voor gebieden waar de waterkwaliteit achterblijft

Toekomstig mestbeleid

- Spoor 1 Grondgebondenheid en spoor 2 Verwaarding mest lange termijn
  - Werkgroepen voor uitwerking lopen in 2021
- Spoor 3 Gebiedsgerichte aanpak korte termijn
  - Wordt concreet gemaakt in 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn

7^e actieprogramma (2022-2025)

- Contouren toekomstig mestbeleid de basis
- Alle maatregelen in 2027 genomen om waterkwaliteit doelen op termijn te halen
- Betreft zowel grondwater als oppervlaktewater als stikstof en fosfor
- Wenselijkheid doorkijken naar 8^e actieprogramma over periode 2026-2029
- Lange termijn visie sluit aan bij KRW en wens boeren voor perspectief
- Integrale aanpak: meerdere beleidsdoelen dienen, waaronder verbinden water en bodem in duurzame bouwplannen

7^e actieprogramma i.r.t. derogatie

- Onder voorwaarden mag meer stikstof uit dierlijke mest toegepast worden dan de 170 kg N/ha
- Nederland moet EC laten zien dat met bijdrage 7e actieprogramma de doelen voor waterkwaliteit gehaald gaan worden
- Wetenschappelijk onderbouwd en geen negatief effect op waterkwaliteit
- Verlenging derogatie vanaf 2021 geen vanzelfsprekendheid

Planning 7^e actieprogramma in 2021

- Traject Milieueffectrapportage (jan-sept 2021) gekoppeld aan ex-ante analyse Stroomgebiedbeheerplannen KRW
- Juni 2021: Kamerbrief met voorziene hoofdlijnen 7^e actieprogramma, indien gewenst gevolgd door een Commissiedebat
- Openbare consultatie ontwerp 7^e actieprogramma zomer 2021
- Najaar 2021: Aanbieden ontwerp 7^e actieprogramma aan TK, indien gewenst gevolgd door een Commissiedebat

- Eind 2021: indienen actieprogramma bij de Europese Commissie
- Derogatietraject deels parallel, deels opvolgend
- Ook dit jaar / begin 2022 besluiten over Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en Stroomgebiedsbeheerplannen

Vragen?

